

Kwaliteit van lang transport beoordeeld

Binnen Europa vindt er nogal wat diertransport plaats. Zo gaan er varkens van Frankrijk naar Duitsland, runderen van Litouwen naar Spanje en van Nederland naar Frankrijk, paarden van Polen naar Italië en schapen van Hongarije en Roemenië richting Italië. Wageningen UR werkt in het kader van een Europees project aan protocollen om het welzijn van de dieren tijdens lange transporten te kunnen beoordelen.

Als diertransporten langer dan 8 uur duren, stelt een Europese richtlijn daar extra regels aan. Ten eerste zijn er aanvullende eisen aan de vrachtauto's (strooisel, drinkwatervoorziening, voer, geïsoleerd dak, ventilatiesysteem, temperatuurmonitoring, navigatiesysteem) en aan de opleiding van het personeel. Ten tweede zijn er eisen aan de verzorging van de dieren wat betreft rusten, voeren en water geven en eventueel afladen bij zeer lange transporten. De regels hiervoor zijn verschillend voor zeer jonge en oudere dieren en verschillen ook tussen diersoorten. Bovendien geldt voor alle diersoorten dat transporten die langer dan een bepaald aantal uren duren, op erkende rustplaatsen moeten stoppen en dat de dieren dan moeten worden uitgeladen. Een dergelijke erkende plaats wordt control post genoemd. De dieren moeten hier minimaal 24 uur verblijven en van voer en water worden voorzien.

Op papier is het welzijn tijdens transport binnen de EU hiermee vrij goed geregeld. De Europese regeling wordt echter door de lidstaten in verschillend tempo geïmplementeerd. Ook de mate van handhaving verschilt tussen lidstaten, alsmede de sancties: die variëren van kleine boetes tot intrekking van vergunningen. Onderzoeksinstituten uit verschillende Europese landen werken samen met transporteurs, transportorganisaties en eigenaars van control posts in een project om het welzijn van de dieren tijdens deze transporten naar een hoger niveau te tillen. Een van die instituten is Wageningen UR.

Certificaten

"Begin 2012 is dit twee jaar durende project van

start gegaan", zegt Wijbrand Ouweltjes, projectleider en onderzoeker bij Wageningen UR. In een eerder gestart project zijn beoordelingsprotocollen ontwikkeld voor de control posts zelf. Straks kunnen certificaten afgegeven worden aan control posts, waar het welzijn van de dieren aantoonbaar wordt gewaarborgd. Transporteurs kunnen hiermee rekening houden bij het plannen van hun routes. "In dit project werken we aan de volgende stap en ontwikkelen we protocollen om de kwaliteit van het transport te kunnen beoordelen. Uiteindelijke doel is om ook transporteurs te kunnen certificeren", luidt het project in een notendop. Kathalijne Visser, ook betrokken bij het onderzoek en werkzaam als onderzoeker bij Wageningen UR, verduidelijkt: "Dit is een wezenlijk andere benadering dan die van bestaande certificeringssystemen voor diertransport. Met behulp van de protocollen zullen onderzoekers de dieren bij het uitladen bekijken. Bestaande systemen richten zich vooral op administratie en uitrusting van de vrachtwagen, nu kijken we ook echt naar de dieren zelf."

Welzijn op transport

Het project richt zich op vier diersoorten; rund, varken, paard en schaaap. Ouweltjes: "Binnen Welfare Quality (zie pagina 10) zijn veel welzijnsprotocollen gemaakt. Onderdeel van deze protocollen is dat je op een gestandaardiseerde wijze naar de conditie van een dier kijkt en ook op een eenduidige manier ernstige verwondingen beoordeelt. Voor transport is het daarnaast ook belangrijk hoe de dieren de klep afkomen: gaat dat rustig of juist snel waarbij dieren vallen en zich verwonden. De fase van uitladen wordt ook nog tot transport gerekend." Als de dieren in groepen tegelijk de wagen afkomen (runderen,

varkens, schapen), worden ze ook nog na het uitladen op de verzamelplaats (rustplaats) bekeken. Visser: "Een aandachtspunt is dat we voor beoordeling van transport duidelijk onderscheid moeten kunnen maken tussen welzijnsongemakken die tijdens dat transport zijn opgelopen en problemen die al voor die tijd zijn ontstaan." In principe is het de verantwoordelijkheid van de transporteur om dieren die niet fit zijn of op het bedrijf al gezondheidsproblemen hebben niet in te laden, maar ook veehouders hebben hier een verantwoordelijkheid. Om ook dit onderdeel van het transport in kaart te brengen, gebruiken de transporteurs voor dit project een lijst waarop ze moeten aangeven of ze dieren hebben ingeladen met mogelijke welzijns- of gezondheidsproblemen. "Deze lijst vergelijken we dan met de waarnemingen van de onderzoekers wanneer de dieren worden uitgeladen."

Grote test

In het najaar van 2012 tot en met het voorjaar van 2013 zullen de protocollen worden getest. "Dan zullen we samen met onze buitenlandse partners in verschillende landen in totaal vijftig transporten per diersoort beoordelen aan de hand van de nu ontwikkelde protocollen." Bij een deel van deze transporten zullen de dieren ook bij het opladen worden beoordeeld om inzicht te krijgen in de invloed van de fitheid van de dieren voorafgaand aan het transport. De verzamelde gegevens worden vastgelegd in een database. De resultaten van de test zullen door andere partners in het project worden gebruikt om een certificeringssysteem op te zetten. Ouweltjes vertelt: "In Nederland gaan we de database direct gebruiken om een soort referentiekader te ontwikkelen. Hoe ziet een gemiddeld transport er nu uit? Welk deel van de dieren heeft daar moeite mee of komt daar slecht vanaf?"

Door meer gewicht toe te kennen aan het welzijn zoals dat aan het dier is af te lezen, hoeft minder nadruk te worden gelegd op naleven van regels. Bovendien kunnen overheden bij goed geborgde certificeringssystemen gericht controleren. Dat wil zeggen: meer controles uitvoeren in situaties waarin het risico van overtreding van de dierenwelzijnseisen het grootst is. Een certificerings-

stelsel voor transporteurs gebaseerd op daadwerkelijke beoordeling van het dierwelzijn na afloop van transport, maakt de kwaliteit van het transport beter zichtbaar.

DIER OP TRANSPORT

Door het opstellen van certificaten kunnen transporteurs straks laten zien dat het dierenwelzijn tijdens lange transporten gewaarborgd is.

Foto: WUR Livestock Research

Contact

ir. Wijbrand Ouweltjes
T 0320-293437
E wijbrand.ouweltjes@wur.nl

dr. ir. Kathalijne Visser
T 0320-293390
E kathalijne.visser@wur.nl

Dit onderzoek is uitgevoerd binnen het Beleidsondersteunend Onderzoek in het kader van EL&I-programma BO-12.02-002-043.07, met cofinanciering van de EU.

Paul Bours, ministerie van EL&I

"De opzet van dit onderzoek is om met kwaliteitsparameters inzichtelijk te maken hoe de kwaliteit van langeafstandstransport is. De focus ligt daarbij vooral op het dierenwelzijn. Het is daarna de verantwoordelijkheid van transporteurs en andere betrokken partijen, zoals slachterijen en andere afnemers, om hiermee betere kwaliteit te realiseren. Zij kunnen laten zien dat ze voldoen aan de regels én nog een plus daar bovenop."